

Na osnovu čl. 27. i 141. Zakona o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17), čl. 5. stav (1) tačka h) i 19. stav (1) tačka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/17) i člana 12. stav (1) tačka d) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 3/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 26.11.2024. godine donosi

ODLUKU
O NAČINU UTVRĐIVANJA SISTEMSKI ZNAČAJNE BANKE I ZAŠTITNOG
SLOJA KAPITALA ZA SISTEMSKI ZNAČAJNU BANKU

Član 1.

Predmet

- (1) Odredbama ove odluke propisuje se način utvrđivanja sistemski značajne banke u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBiH), postupak i metodologija utvrđivanja sistemski značajne banke u FBiH, te zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku.
- (2) Odredbe ove odluke primjenjuju se na banke sa sjedištem u FBiH kojima je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) izdala dozvolu za rad.

Član 2.

Pojmovi

Pojmovi koji se koriste u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- a) **Sistemski rizik** - definiran članom 2. tačka rr) Zakona o bankama.
- b) **Sistemski značajna banka** - definirana članom 2. tačka ss) Zakona o bankama.
- c) **Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku** je makroprudencijalni instrument kojim se od banke koja se identifikuje kao sistemski značajna za FBiH zahtijeva da održava redovni osnovni kapital u visini od 0% do 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku banke. Ovaj sloj kapitala ima ključnu ulogu u održavanju finansijske stabilnosti.
- d) **Ukupan iznos izloženosti riziku** - iznos izračunat u skladu sa članom 38. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- e) **Zahtjev za kombinovani zaštitni sloj** - definiran članom 45. stav (7) Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Član 3.

Metodologija za utvrđivanje sistemski značajne banke

- (1) Sistemski značajna banka u FBiH utvrđuje se na osnovu sljedećih kriterija definiranih Zakonom o bankama:
 - a) veličina,
 - b) povezanost sa ostalim učesnicima u finansijskom sektoru,
 - c) zamjenjivost u finansijskom sektoru,
 - d) složenost poslovanja.Pregled kriterija, pokazatelja i pripadajućih pondera prikazan je u tabeli 1:

Tabela 1.		
Kriteriji	Pokazatelji	Ponder
Veličina	Ukupna imovina (neto)	25%

Povezanost sa ostalim učesnicima u finansijskom sektoru	Depoziti banaka i nebankarskih finansijskih institucija (rezidenti)	8,33%
	Kredit bankama i nebankarskim finansijskim institucijama (rezidenti)	8,33%
	Neosigurani depoziti (izuzev depozita opće države, bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija)	8,33%
Zamjenjivost u finansijskom sektoru	Vrijednost međubankarskih bezgotovinskih platnih transakcija	8,33%
	Depoziti stanovništva i privatnih preduzeća (rezidenti)	8,33%
	Kredit stanovništva i privatnih preduzeća (rezidenti)	8,33%
Složenost poslovanja	Dužnički vrijednosni papiri (rezidenti)	8,33%
	Obaveze prema nerezidentima	8,33%
	Potraživanja od nerezidenata	8,33%

- (2) Pokazatelji iz tabele 1. stava (1) ovog člana izračunavaju se u skladu sa Prilogom 1., koji je sastavni dio ove odluke.
- (3) Broj poena izračunava se na način da se:
- vrijednost pokazatelja svake pojedinačne banke podijeli sa ukupnim zbirom vrijednosti pojedinačnog pokazatelja za sve banke u bankarskom sektoru FBiH;
 - dobiveni pokazatelji se množe sa 10000 kako bi se izrazili u baznim poenima;
 - pokazatelji iskazani u baznim poenima množe se sa pripadajućim ponderom na nivou kriterija i zbrajaju kako si se dobili poeni po kriterijima za svaku banku;
 - poeni po kriterijima se ponderišu i zbrajaju kako bi se dobili ukupni poeni za svaku banku.
- (4) Koeficijent sistemske značajnosti banke (u daljem tekstu: KSZB) računa se prema sljedećoj formuli:

$$KSZB = \left(0,25x \frac{UI_{ij}}{\sum_{i=1}^n UI_{ij}}\right) x10000 + \left[0,0833x \left(\frac{DBNBI_{ij}}{\sum_{i=1}^n DBNBI_{ij}} + \frac{KBNBI_{ij}}{\sum_{i=1}^n KBNBI_{ij}} + \frac{ND_{ij}}{\sum_{i=1}^n ND_{ij}}\right)\right] x10000 + \left[0,0833x \left(\frac{VMBPT_{ij}}{\sum_{i=1}^n VMBPT_{ij}} + \frac{DPS_{ij}}{\sum_{i=1}^n DPS_{ij}} + \frac{KPS_{ij}}{\sum_{i=1}^n KPS_{ij}}\right)\right] x10000 + \left[0,0833x \left(\frac{DVP_{ij}}{\sum_{i=1}^n DVP_{ij}} + \frac{ONR_{ij}}{\sum_{i=1}^n ONR_{ij}} + \frac{PNR_{ij}}{\sum_{i=1}^n PNR_{ij}}\right)\right] x10000$$

pri čemu je:

- UI_{ij}** Ukupna imovina (neto) i-te banke u j-tom periodu
- DBNBI_{ij}** Depoziti banaka i nebankarskih finansijskih institucija (rezidenti) i-te banke u j-tom periodu
- KBNBI_{ij}** Kredit bankama i nebankarskim finansijskim institucijama (rezidenti) i-te banke u j-tom periodu
- ND_{ij}** Neosigurani depoziti (izuzev depozita opće države, bankarskih institucija i ostalih finansijskih društava) i-te banke u j-tom periodu
- VMBPT_{ij}** Vrijednost međubankarskih bezgotovinskih platnih transakcija i-te banke u j-tom periodu
- DPS_{ij}** Depoziti stanovništva i privatnih preduzeća (rezidenti) i-te banke u j-tom periodu
- KPS_{ij}** Kredit stanovništva i privatnih preduzeća (rezidenti) i-te banke u j-tom periodu

DVP_{ij}	Dužnički vrijednosni papiri (rezidenti) i-te banke u j-tom periodu
ONR_{ij}	Obaveze prema nerezidentima i-te banke u j-tom periodu
PNR_{ij}	Potraživanja od nerezidenata i-te banke u j-tom periodu
n	Broj banaka u bankarskom sektoru FBiH u periodu j.

Član 4.

Pragovi i principi za utvrđivanje sistemskog značaja banke

- (1) Prag koeficijenta sistemске značajnosti na osnovu koje se banka svrstava u grupu sistemski značajnih banaka utvrđuje se na ukupan broj od minimalno 800 baznih poena uzimajući u obzir sve kriterije iz člana 3. stav (1) ove odluke.
- (2) Agencija kao sistemski značajnu banku može odrediti i banku koja ne ispunjava uslove iz stava (1) ovog člana u slučaju:
 - a) kada ta banka po jednom ili više kriterija iz člana 3. stav (1) ove odluke ispunjava uslov iz stava (1) ovog člana koji se odnosi na prag koeficijenta sistemске značajnosti banke pri čemu se kod izračuna rezultata na nivou kriterija ne uzima u obzir ponder koji kriterij dobiva pri izračunu ukupnog broja bodova za banku,
 - b) kada koeficijent sistemске značajnosti banke odstupa do 150 baznih poena od praga koeficijenta sistemске značajnosti iz stava (1) ovog člana,
 - c) postojanja ključnih funkcija banke identifikovanih od strane Agencije,
 - d) drugih specifičnih okolnosti.
- (3) U slučaju primjene stava (2) ovog člana Agencija će dati obrazloženje za isto.
- (4) Nakon što se na osnovu Metodologije za utvrđivanje sistemski značajne banke (u daljem tekstu: Metodologija) utvrdi da je banka sistemski značajna, Agencija će donijeti posebno rješenje za svaku sistemski značajnu banku, u okviru kojeg će definirati krajnji rok za usklađivanje sa zahtjevom za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku.
- (5) Agencija utvrđuje i jednom godišnje ažurira listu sistemski značajnih banaka u FBiH u skladu sa Metodologijom i preispituje obavezu održavanja zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku.
- (6) Ukoliko nakon izdavanja rješenja iz stava (4) ovog člana, a prije sljedećeg utvrđivanja sistemski značajnih banaka, dođe do promjene okolnosti definiranih u st. (1) ili (2) ovog člana, tako da banka više ne ispunjava uslove sistemске značajnosti, Agencija može staviti van snage rješenja iz stava (4) ovog člana prije sljedećeg utvrđivanja sistemski značajnih banaka.

Član 5.

Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku

- (1) Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku iz člana 2. tačka c) ove odluke je sloj kapitala koji se koristi kao dodatna zaštita za povećan rizik koji proizlazi iz veličine banke, njenog položaja u bankarskom sektoru FBiH, značajnosti i povezanosti s ostatkom finansijskog sektora.
- (2) Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku je regulatorni kapital koji je sistemski značajna banka dužna da održava u obliku redovnog osnovnog kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke na pojedinačnoj, konsolidovanoj ili potkonsolidovanoj osnovi.
- (3) Agencija može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku u visini od 0% do 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku iz člana 2. tačka d) ove odluke, te se ista utvrđuje u stepenima prilagođavanja od 0,5 procentnih poena u odnosu na ukupan iznos izloženosti riziku, izračunat u skladu sa članom 38. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala

banke.

- (4) Stope zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku određuju se na osnovu pripadajućih raspona KSZB prikazanih u tabeli 2.

Tabela 2.	
KSZB	Stopa zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku
0-499	0,50%
500-799	1,00%
800-1399	1,50%
1400-1999	2,00%
2000-2599	2,50%
≥2600	3,00%

- (5) U slučaju kada banka ne ispunjava prag KSZB iz člana 4. stav (1) ove odluke, te je Agencija utvrdila istu kao sistemski značajnu na osnovu kriterija iz člana 4. stav (2) ove odluke, banka je dužna primjenjivati stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku u skladu sa tabelom 2. iz stava (4) ovog člana, a u zavisnosti od pripadajućeg KSZB.
- (6) Agencija može da za sistemski značajnu banku utvrdi posebne regulatorne zahtjeve koji se odnose na kapital, izloženost rizicima, likvidnost i druge pokazatelje poslovanja u skladu sa Zakonom o bankama i drugim podzakonskim propisima Agencije, kao i posebne zahtjeve u vezi sa izvještavanjem.
- (7) Kada banka podliježe zahtjevu za održavanje zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik utvrđen u skladu sa Odlukom o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika, taj se zaštitni sloj kapitala dodaje zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajnu banku.

Član 6.

Lista sistemski značajnih banaka

- (1) Agencija utvrđuje i jednom godišnje ažurira listu sistemski značajnih banaka u FBiH, najkasnije do kraja tekuće godine, a na osnovu podataka banaka na pojedinačnoj osnovi zaključno sa 31.12. prethodne godine.
- (2) Lista sistemski značajnih banaka u FBiH i pripadajuće stope zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku objavljuju se na službenoj internet stranici Agencije i dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Agenciji za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine.
- (3) Ukoliko nakon objave liste sistemski značajnih banaka, a prije sljedećeg utvrđivanja liste sistemski značajnih banaka, dođe do promjene okolnosti definiranih u članu 4. st. (1) i (2) ove odluke, tako da banka više ne ispunjava uslove sistemske značajnosti, Agencija može ažurirati listu sistemski značajnih banaka.

Član 7.

Ograničenje raspolaganja redovnim osnovnim kapitalom

- (1) Banka ne smije koristiti redovni osnovni kapital koji održava radi ispunjavanja zahtjeva za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku, za:
- ispunjavanje zahtjeva navedenih u čl. 38. stav (1) tač. a) do c) i 44. Odluke o izračunavanju kapitala banke;
 - dodatnih kapitalnih zahtjeva nakon procesa supervizorskog pregleda i procjene banaka;

- c) kapitalne preporuke utvrđene na osnovu rezultata nadzornog testiranja otpornosti na stres.
- (2) Banka ne smije koristiti redovni osnovni kapital, koji se održava radi ispunjavanja jednog od elemenata zahtjeva za kombinovani zaštitni sloj kapitala iz člana 2. tačka e) ove odluke za ispunjavanje drugih primjenjivih elemenata zahtjeva za kombinovani zaštitni sloj kapitala.

Član 8.

Prijelazne i završne odredbe

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a primjenjuje se od 30.06.2025. godine.

Broj: U.O.-30-04/24
Sarajevo, 26.11.2024. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

Ivanka Galić, dipl.ecc., s.r.

Pregled pokazatelja koji se koriste za utvrđivanje sistemski značajne banke u FBiH

Pokazatelj	Definicija
Ukupna imovina (neto)	BA 40.00 Bilans stanja - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda – red 310, kolona 010
Depoziti banaka i nebankarskih finansijskih institucija (rezidenti)	BA 45.00 Struktura depozita – redovi 050, 060, 140, 150, kolona 060
Kreditni bankama i nebankarskim finansijskim institucijama (rezidenti)	BA 42.00.c Potraživanja po kreditima – redovi 050 i 060, kolona 050
Neosigurani depoziti (izuzev depozita opće države, bankarskih institucija i ostalih finansijskih društava)	ZE 02.00 (r0310, r0320; c0010, c0020, c0030, c0065)
Vrijednost međubankarskih bezgotovinskih platnih transakcija	UPP-1 Izvještaj o izvršenim platnim transakcijama – redovi 3. i 4., kolona 040
Depoziti stanovništva i privatnih preduzeća (rezidenti)	BA 45.00 Struktura depozita – redovi 030, 070, 120, 160, kolona 060
Kreditni stanovništva i privatnih preduzeća (rezidenti)	BA 42.00 Potraživanja po kreditima – redovi 030 i 070, kolona 050
Dužnički vrijednosni papiri (rezidenti)	Obrazac: VP (kolona 16) dužnički VP, rezidenti
Obaveze prema nerezidentima	BA 45.00 Struktura depozita – redovi 270 i 360, kolona 060; AP-UK Obaveze po uzetim kreditima – kolona 6. nerezidenti; SD-HSK Subordinisani dug i hibridne stavke kapitala – kolona 5. subordinisani dug nerezidenti
Potraživanja od nerezidenata	BA 41.00 red 040, kolona 30; AP-NSD red 3., kolona UKUPNO, nerezidenti; dužnički VP, nerezidenti; BA 42.00.c red 090, kolona 50